



Briselē, 2019. gada 2. jūlijā
(OR. en)

10165/19

ECOFIN 620
UEM 223
SOC 472
EMPL 361
COMPET 501
EDUC 307
ENV 592
RECH 340
ENER 344
JAI 702
FSTR 123
REGIO 159

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
K-jas dok. Nr.:	9936/19 - COM(2019) 512 final
Temats:	Ieteikums – PADOMES IETEIKUMS par Itālijas 2019. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2019. gada stabilitātes programmu

Pielikumā pievienots minētais Padomes ieteikuma projekts, kas ir pārskatīts un par ko ir panākta vienošanās dažādās Padomes komitejās, un kura pamatā ir Komisijas priekšlikums COM(2019) 512 final.

PADOMES IETEIKUMS

(...gada...)

par Itālijas 2019. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2019. gada stabilitātes programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ¹ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ², un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

² OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

tā kā:

- (1) Komisija 2018. gada 21. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2019. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2019. gada 21. martā. Komisija 2018. gada 21. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Itālija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2019. gada 21. martā. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku³ ("2019. gada eurozonai adresētais ieteikums"), kurā izklāstīti pieci ieteikumi eurozonai ("ieteikumi eurozonai"), Padome pieņēma 2019. gada 9. aprīlī.
- (2) Ņemot vērā to, ka Itālija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Itālijai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots 2019. gada eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajā 1.–5. ieteikumā. Jo īpaši pasākumi valsts pārvaldes, tieslietu un konkurences jomā palīdzēs īstenot pirmo ieteikumu eurozonai attiecībā uz noturīgiem produktu tirgiem un iestāžu darba kvalitāti; ieguldījumu ekonomikas politikas koncentrēšana konkrētajās jomās un neparedzēto ieņēmumu izmantošana valsts parāda samazināšanai palīdzēs īstenot otro ieteikumu eurozonai attiecībā uz atbalstu ieguldījumiem un rezervju atjaunošanu; pasākumi nodarbinātības uzlabošanai un nodokļu sloga pārņemšanai prom no ražošanas faktoriem palīdzēs īstenot trešo ieteikumu eurozonai attiecībā uz darba tirgus darbību, un pasākumi banku bilanču uzlabošanai palīdzēs īstenot ceturto ieteikumu eurozonai attiecībā uz ienākumus nenesošu aizdevumu īpatsvara samazināšanu.

³ OV C 136, 12.4.2019., 1. lpp.

- (3) 2019. gada ziņojums par Itāliju tika publicēts 2019. gada 27. februārī. Tajā tika izvērtēts, kā Itālija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2018. gada 13. jūlijā⁴, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Itālijas virzība uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2019. gada 27. februārī. No Komisijas veiktās analīzes secināms, ka Itālijā pastāv pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība. Jo īpaši liels valsts parāds un ieilgusi vājas produktivitātes dinamika rada risku ar pārrobežu ietekmi. Ņemot vērā Itālijas ekonomikas lielumu un pārrobežu nozīmi, ir īpaši svarīgi rīkoties, lai samazinātu risku saistībā ar nelabvēlīgu ietekmi uz Itālijas ekonomiku un ekonomisko un monetāro savienību.
- (4) Itālija savu 2019. gada valsts reformu programmu un 2019. gada stabilitātes programmu iesniedza 2019. gada 19. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus. Itālijas 2019. gada valsts reformu programmā tikai daļēji risināti strukturālie jautājumi, kas izvirzīti 2018. gada konkrētai valstij adresētajos ieteikumos, un bieži vien trūkst sīkākas informācijas par nedaudzajām jaunajām saistībām, kuras ietvertas programmā, kā arī par šo saistību izpildes grafiku. Taču Itālijas reformu stratēģija ir balstīta uz būtiskām reformām, kuras dažādās jomās jau tiek gatavotas, un tas liecina par plašu kontinuitāti salīdzinājumā ar iepriekšējām valsts reformu programmām.

⁴ OV C 136, 12.4.2019., 48. lpp.

- (5) Attiecīgie valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ⁵ 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas ir vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par minētā noteikuma izmantošanu Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri ESI fondu efektivitāti saista ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

- (6) Itālija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Valdība savā 2018. gada stabilitātes programmā prognozē, ka nominālais budžeta deficīts palielināsies no 2,1 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) 2018. gadā līdz 2,4 % 2019. gadā, un pēc tam pakāpeniski samazināsies līdz 2,1 % 2020. gadā un 1,5 % līdz 2022. gadam. Šo prognožu pamatā ir pieņēmums par PVN pieaugumu (1,3 % no IKP 2020. gadā un 1,5 % no IKP no 2021. gada), kas tiesību aktos paredzēts kā “drošības klauzula”, lai no 2020. gada sasniegtu budžeta mērķus. Pamatojoties uz pārrēķināto strukturālo bilanci ⁶, programmas periodā netiek plānots sasniegt vidējā termiņa budžeta mērķi, kas no līdzsvarota budžeta stāvokļa strukturālā izteiksmē 2019. gadā ir mainīts uz pārpalikumu 0,5 % apmērā no IKP strukturālā izteiksmē no 2020. gada. Pēc tam, kad vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2018. gadā palielinājās (līdz 132,2 % no IKP salīdzinājumā ar 131,4 % 2017. gadā), 2019. gada stabilitātes programmā tiek prognozēts, ka 2019. gadā tā palielināsies par 0,4 procentpunktiem no IKP, sasniedzot 132,6 %, un līdz 2022. gadam samazināsies līdz 128,9 %. Šo prognožu pamatā ir pieņēmums par privatizācijas ieņēmumiem 1 % apmērā no IKP 2019. gadā un 0,3 % apmērā 2020. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Tomēr pēdējos gados PVN pieaugumi, kas tiesību aktos paredzēti kā “drošības klauzulas”, tikuši sistemātiski atcelti bez piemērotiem alternatīviem finansēšanas pasākumiem, un privatizācijas mērķi nav sasniegti pietiekamā mērā. Pamatojoties uz nemainīgas politikas pieņemumu, Komisijas 2019. gada pavasara prognozē paredzēts, ka 2020. gadā nominālā IKP pieaugums būs zemāks un valsts budžeta deficīts būs lielāks nekā prognozēts 2019. gada stabilitātes programmā. Komisijas prognozē nav ietverts PVN pieaugums, kas tiesību aktos paredzēts kā “drošības klauzula” 2020. gadam.
- (7) Komisija 2019. gada 5. jūnijā nāca klajā ar ziņojumu, kas sagatavots saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu, jo Itālija 2018. gadā nebija ievērojusi noteikumu par parādu. Ziņojumā tika secināts, ka, ņemot vērā visu attiecīgo faktoru izvērtējumu, būtu jāuzskata, ka parāda kritērijs, kā tas definēts Līgumā un Regulā (EK) Nr. 1467/1997, nav ievērots un ka līdz ar to uz parādu balstīta pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra ir pamatota.

⁶ Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, kuru Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

- (8) Saskaņā ar pieprasījumu, kas bija ietverts pārskatītajā 2019. gada budžeta plāna projektā, 2019. gada stabilitātes programmā apstiprināts, ka Morandi tilta sabrukšana Dženovā un īpaši nelabvēlīgie laikapstākļi 2018. gadā radīja ievērojamu ietekmi uz budžetu, un sniegti atbilstoši pierādījumi par šo budžeta papildu izmaksu apmēru un veidu. 2019. gada stabilitātes programmā jo īpaši norādīts, ka 2019. gada budžetā ir tādi ārkārtas izdevumi 0,2 % apmērā no IKP, kas saistīti ar ceļu tīkla ārkārtas uzturēšanas programmu un preventīvu plānu hidroģeoloģisko risku ierobežošanai. Tā kā starp Morandi tilta sabrukšanu Dženovā un nelabvēlīgajiem laikapstākļiem 2018. gadā ir tieša saikne, piemērojot “ārkārtēju apstākļu klauzulu”, varētu apsvērt īpašu režīmu ceļu ārkārtas uzturēšanas un hidroģeoloģisko risku novēršanas izdevumiem. Saskaņā ar Komisijas datiem 2019. gadā attiecināmie papildu izdevumi saistībā ar minētajiem pasākumiem ir 0,18 % apmērā no IKP. Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā un 6. panta 3. punktā izklāstītie noteikumi atļauj šādus papildu izdevumus, jo Morandi tilta sabrukšana Dženovā un īpaši nelabvēlīgie laikapstākļi ir uzskatāmi par ārkārtējiem apstākļiem, to ietekme uz Itālijas publiskajām finansēm ir ievērojama, un ilgspēja netiktu apdraudēta, ja tiktu pieļauta īslaicīga novirze no korekcijām vidējā termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. Galīgais novērtējums, tai skaitā par attiecināmajām summām, tiks veikts 2020. gada pavasarī, pamatojoties uz Itālijas iestāžu sniegtajiem novērotajiem datiem par 2019. gadu.

- (9) Padome 2018. gada 13. jūlijā ieteica Itālijai nodrošināt, ka valdības neto primāro izdevumu ⁷ nominālā pieauguma temps nepārsniedz 0,1 % pieaugumu 2019. gadā, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz Komisijas 2019. gada pavasara prognozi, pastāv risks 2019. gadā būtiski novirzīties no ieteiktajām korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. Minētais secinājums nemainītos pat tad, ja 2019. gadā no Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasības atņemtu ietekmi uz budžetu, ko rada pēc Morandi tilta sabrukšanas Dženovā ieviestā ceļu tīkla ārkārtas uzturēšanas programma un pēc īpaši nelabvēlīgiem laikapstākļiem ieviestais preventīvais plāns hidroģeoloģisko risku ierobežošanai.
- (10) Ņemot vērā Itālijas vispārējās valdības parāda attiecību virs 60 % no IKP un prognozēto izlaides starpību -0,1 % apmērā, valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma tempam 2020. gadā būtu jāsamazinās par 0,1 %, ievērojot strukturālo korekciju 0,6 % apmērā no IKP, kas izriet no Stabilitātes un izaugsmes pakta prasību matricas. Pamatojoties uz Komisijas 2019. gada pavasara prognozi, nemainīgas politikas apstākļos 2020. gadā pastāv risks būtiski novirzīties no šīs prasības. Saskaņā ar prognozēm Itālija 2019. un 2020. gadā *prima facie* neizpildīs noteikumu par parādu. Turklāt, tā kā Itālijas augstais valsts parāda īpatsvars sasniedz aptuveni 132 % no IKP, parāda apkalpošanas izmaksu segšanai tiek rezervēti lieli resursi, un tas nāk par sliktu izaugsmi veicinošākām jomām, tostarp izglītībai, inovācijai un infrastruktūrai. Kopumā Padome uzskata, ka, sākot ar 2019. gadu, būtu jāveic nepieciešamie pasākumi, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Būtu svarīgi jebkādos neparedzētus ieņēmumus izmantot tam, lai vēl vairāk samazinātu vispārējās valdības parāda attiecību.

⁷ Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

(11) Itālijas nodokļu sistēma joprojām spēcīgi ietekmē ražošanas faktoros, tādējādi kaitējot ekonomikas izaugsmei. Lielais darbaspēkam un kapitālam uzliktais nodokļu slogs kavē nodarbinātību un ieguldījumus. 2019. gada budžetā ir samazināta pašnodarbināto personu un mazo uzņēmumu aplikšana ar nodokļiem. Tomēr tajā ir arī uz laiku palielināts nodokļu slogs uzņēmumiem kopējā līmenī, jo īpaši finanšu iestādēm. Tādas izaugsmei mazāk kaitējošas nodokļu bāzes, kā piemēram, nekustamais īpašums un patēriņš, netiek pietiekamā mērā izmantotas, atstājot iespēju budžeta ziņā neitrālā veidā novirzīt nodokļu slogu no darbaspēka un kapitāla. 2015. gadā regulārais nekustamā īpašuma nodoklis galvenajai dzīvesvietai tika atcelts (arī bagātākām mājsaimniecībām). Turklāt zemes un īpašuma vērtība (jeb kadastrālā vērtība), kas ir nekustamā īpašuma nodokļa aprēķina pamatā, lielā mērā vairs nav aktuāla, un joprojām nav pabeigtas reformas, lai to saskaņotu ar pašreizējo tirgus vērtību. Nodokļu izdevumu skaits un apmērs, jo īpaši pievienotās vērtības nodokļa samazināto likmju gadījumā, ir augsts, un to racionalizēšana pēdējo gadu laikā ir sistemātiski atlikta. Turklāt pastāv iespēja saistības izpildošiem uzņēmumiem un mājsaimniecībām atvieglot slogu, samazinot nodokļu kodeksa sarežģītību un palielinot vispārējo nodokļu saistību izpildes līmeni. Jo īpaši PVN starpība (atšķirība starp teorētiskajiem un faktiski iekasētajiem PVN ieņēmumiem) ir viena no augstākajām Savienībā. Viens no tā iemesliem ir augstā izvairīšanās no nodokļu maksāšanas, kas jo īpaši ir saistīta ar rēķinu neizrakstīšanu. Pozitīvs solis šā trūkuma novēršanai ir ieņēmumu informācijas obligāta elektroniska nosūtīšana par visiem komercdarījumiem ar galapatērētājiem. Tomēr pēdējos gados ir palielinātas tiesību aktos noteiktās robežvērtības skaidras naudas maksājumiem, kas varētu atturēt no elektronisko maksājumu izmantošanas. Tā vietā būtu jāveicina elektronisko maksājumu izmantošana, kas varētu radīt stimulus izrakstīt rēķinus un tādējādi uzlabot nodokļu saistību izpildi.

(12) Itālijas izdevumi par pensijām — aptuveni 15 % no IKP 2017. gadā — ir vieni no augstākajiem Savienībā, un paredzams, ka vidējā termiņā tie palielināsies vecumatkarības koeficienta pasliktināšanās ietekmē. 2019. gada budžets un dekrētlukums, ar ko 2019. gada janvārī īstenoja jauno priekšlaicīgas pensionēšanās shēmu, apdraud daļu no iepriekš veiktajām pensiju reformām un vidējā termiņā negatīvi ietekmē publisko finanšu ilgtspēju. Šie jaunie noteikumi vidējā termiņā vēl vairāk palielinās pensiju izdevumus. Laikposmā no 2019. līdz 2021. gadam jaunā priekšlaicīgas pensionēšanās shēma (“kvota 100”) ļaus cilvēkiem pensionēties 62 gadu vecumā, ja viņi iemaksas ir veikuši 38 gadus. Turklāt esošo priekšlaicīgas pensionēšanās noteikumu darbības joma ir paplašināta, tai skaitā līdz 2026. gadam atliekot nepieciešamo minimālo iemaksu indeksāciju (kas tika ieviesta ar iepriekšējām pensiju reformām) attiecībā pret paredzamo mūža ilgumu. Attiecībā uz minētajiem noteikumiem 2019. gada budžetā tika rezervēti līdzekļi 0,2 % apmērā no IKP 2019. gadā un 0,5 % apmērā no IKP 2020. un 2021. gadā, bet turpmākajos gados ir paredzamas arī papildu izmaksas. Lielie publiskie izdevumi par pensijām aprobežo citus sociālus un izaugsmi veicinošus izdevumu posteņus, piemēram, izglītību un ieguldījumus, un ierobežo rezerves, ar kurām samazināt kopējo lielo nodokļu slogu un lielo valsts parādu. Turklāt priekšlaicīgas pensionēšanās iespējas paplašināšana varētu negatīvi ietekmēt darbaspēka piedāvājumu situācijā, kad Itālija jau šobrīd atpauzē no Savienības vidējā rādītāja vecāka gadagājuma darbinieku (55-64 gadi) līdzdalībā nodarbinātībā, tādējādi kavējot potenciālo izaugsmi un pasliktinot valsts parāda ilgtspēju. Lai ierobežotu pensiju izdevumu pieaugumu, būtu pilnībā jāīsteno iepriekš pieņemtās pensiju reformas attiecībā uz netiešu no sabiedrības novecošanās izrietošu saistību iegrožošanu. Turklāt ievērojamus ietaupījumus varētu panākt, veicot intervences pasākumus saistībā ar lielajām pensiju tiesībām, kuras nesedz atbilstīgas iemaksas, vienlaikus ievērojot taisnīguma un samērīguma principus.

(13) Neraugoties uz ekonomikas attīstības palēninājumu, 2018. gadā nodarbinātība turpināja pieaugt, lai gan tas notika nedaudz lēnāk nekā iepriekšējā gadā. Nodarbināto personu skaits gada beigās sasniedza 23,2 miljonus, kas pārsniedza pirmskrīzes līmeni. Pagājušajā gadā nodarbinātības līmenis (20–64 gadu vecuma grupā) pieauga līdz 63 %, taču tas joprojām ir krietni zem Savienības vidējā rādītāja (73,2 %). Turklāt ir būtiskas reģionālās atšķirības, darba tirgus joprojām ir segmentēts, un pagaidu līgumu īpatsvars 2018. gadā turpināja palielināties. Bezdarba līmenis samazinājās līdz 10,6 %. Ilgtermiņa un jauniešu bezdarba līmenis joprojām ir augsts, ietekmējot potenciālo izaugsmi un sociālo kohēziju. Neaktivitāte ir izplatīta sieviešu, mazkvalificētu personu un jauniešu vidū. Turklāt 2018. gadā to jauniešu (15–24 gadu vecuma grupā) īpatsvars, kas nav ne nodarbināti, nedz iesaistīti izglītībā vai apmācībā, bija 19,2 %, kas ir visaugstākais rādītājs Savienībā. Arī piespiedu nepilna laika darbs ir ļoti izplatīts, kas norāda uz to, ka darba tirgū joprojām ir vērojams atslābums.

(14) Ienākumu nevienlīdzība un nabadzības risks ir augsts, un reģionālās un teritoriālās atšķirības ir lielas. 2017. gadā 28,9 % iedzīvotāju bija pakļauti nabadzības vai sociālās atstumtības riskam, kas pārsniedza gan pirmskrīzes, gan arī ES vidējo rādītāju 2017. gadā (22,4 %). Īpaši skarti ir bērni, jo sevišķi migrantu izcelsmes bērni. Nodarbinātu personu nabadzība ir augsta un arvien pieaug, jo īpaši pagaidu darba ņēmēju un migrantu izcelsmes personu vidū. Pašnodarbinātie, kas pārstāv 20,8 % no darbaspēka (salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju 13,7 %), parasti ir mazāk aizsargāti pret sociālajiem riskiem nekā darbinieki. Arī piekļuve izmaksu ziņā pieejamiem un atbilstošiem mājokļiem ir problemātiska, un sociālo pakalpojumu sniegšana joprojām ir nepietiekami attīstīta un sadrumstalota. Sociālo pārvedumu ietekme uz nabadzības un nevienlīdzības mazināšanu ir viena no zemākajām Savienībā. 2018. gadā ieviestā nabadzības apkarošanas shēma ir aizstāta ar jaunu, lielu shēmu (pilsonības ienākumiem), kurā saglabāta aktīvas iekļaušanas pieeja atbilstoši konkrētiem nosacījumiem. Reformas īstenošanu apgrūtina ievērojamais administratīvais slogs, kas uzlikts nodarbinātībai un sociālajiem pakalpojumiem. Reformas faktiskā ietekme būs atkarīga no tā, cik efektīva ir politika cilvēku iesaistīšanai darbā vai apmācībā, cik lielā mērā tiek sniegti personalizēti sociālie pakalpojumi un kā tiek veikti kontroles pasākumi. Nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanu jo īpaši ietekmēs faktiskā spēja sasniegt cilvēkus, kam visvairāk vajadzīga palīdzība. Veselības aprūpes sistēmas rezultāti kopumā ir labi, neraugoties uz to, ka izdevumi šajā jomā ir zem Savienības vidējā rādītāja. Tomēr veselības aprūpes pakalpojumu sniegšana dažādos reģionos lielā mērā atšķiras, ietekmējot piekļuvi veselības aprūpei, tās vienlīdzību un efektivitāti, un to varētu pilnveidot, uzlabojot pārvaldību un uzraugot to, ka tiek sniegti standarta līmeņa pakalpojumi. Lai sniegtu atbalstu cilvēkiem ar invaliditāti un citām nelabvēlīgā situācijā esošām grupām, ir svarīgi izvērst aprūpi mājās un kopienā balstītu aprūpi.

- (15) Nedeklarēts darbs Itālijā ir plaši izplatīts, jo īpaši dienvidu reģionos. Saskaņā ar Valsts statistikas institūta aplēsēm ēnu ekonomikas apmērs 2016. gadā bija aptuveni 210 miljardi euro (12,4 % no IKP). Aptuveni 37,2 % no ēnu ekonomikas ir saistīti ar nedeklarētu darbu. Tas jo īpaši skar neaizsargātas grupas, piemēram, migrantus, sievietes un nepilngadīgos. Jaunā Darba inspekcijas aģentūra, kas darbojas kopš 2017. gada, īpašu uzmanību veltīja “*caporalato*” fenomenam lauksaimniecības nozarē, ko raksturo bieži pārkāpumi un darbaspēka ekspluatācijas risks, jo īpaši neatbilstīgu migrantu gadījumā. Ir cieši jāuzrauga nesēn pieņemtie pasākumi, kā arī jāveic papildu pasākumi, lai apkarotu un novērstu nedeklarētu darbu un darbaspēka ekspluatāciju, un nodrošinātu taisnīgus un drošus darba apstākļus. Visbeidzot, ir svarīgi gan ar ciešu uzraudzību, gan ar pozitīviem stimuliem nodrošināt, ka pilsonības ienākumu shēmas operacionalizācija maksimāli palielina stimulus veikt likumīgu darbu un nedeklarētu darbu pārveidot par likumīgu nodarbinātību.
- (16) Lai īstenotu jaunās pilsonības ienākumu shēmas reformu, ir būtiski uzlabot valsts nodarbinātības dienestu darbu, nodrošinot vairāk resursu un labāku pakalpojumu kvalitāti. Šīs zemu atalgotiem darba ņēmējiem un bezdarbniekiem paredzētās jaunās pilsonības ienākumu shēmas kontekstā efektīva un aktīva darba tirgus politika ir svarīgs instruments, ar ko mazināt grūtības darba tirgū un stimulēt cilvēkus meklēt darbu. Šajā saistībā ir ļoti svarīgi, lai nodarbinātības dienestos būtu pietiekams skaits kvalificētu darbinieku. Efektīva palīdzība darba meklēšanā ar mērķi veicināt apmācību un prasmju pilnveidi ir būtiska, lai uzlabotu darbaspēka mobilitāti un darba ņēmējiem nodrošinātu vajadzīgās prasmes turpmāku darba tirgus izaicinājumu un aizvien sarežģītākas un konkurētspējīgākas darba vides kontekstā. Nesēn tika veikti daži pasākumi, lai aktīvu darba tirgus politiku padarītu efektīvāku, piemēram, ir noteikti uzraudzības rādītāji un minimālie standarti, pieņemta stratēģija attiecībā uz ilgtermiņa bezdarbniekiem un izstrādāts kvalitatīvs profilēšanas instruments. Tomēr valsts nodarbinātības dienestu kopējā efektivitāte un to spēja cilvēkiem atrast darbu joprojām ir vāja, rādītāji dažādos reģionos ir ļoti atšķirīgi, un integrācija ar sociālo un izglītības politiku ir ierobežota. Arī sadarbība ar darba devējiem ir vāja.

- (17) Vīriešu un sieviešu nodarbinātības atšķirība Itālijā joprojām ir viena no augstākajām Savienībā, un sieviešu nodarbinātības līmenis, lai arī nedaudz pieaug, ir ievērojami zemāks par Savienības vidējo rādītāju (53,1 % salīdzinājumā ar 67,4 % 2018. gadā). Ieguldījumi aprūpes pakalpojumos un sieviešu līdzdalība darba tirgū, kā arī pasākumi iespēju vienlīdzības un atbilstošas darba un privātās dzīves līdzsvara politikas veicināšanai joprojām ir nepietiekami. Vēl joprojām trūkst visaptverošas stratēģijas, ar ko veicināt sieviešu līdzdalību darba tirgū. Lai gan obligātais paternitātes atvaļinājums tika nedaudz pagarināts no 4 līdz 5 dienām, bērna kopšanas atvaļinājuma sistēma joprojām nav adekvāta. Tas kopā ar mazattīstītiem bērnu aprūpes un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumiem parasti liedz strādāt sievietēm, kuru aprūpē ir bērni vai citi ģimenes locekļi. 2017. gadā tikai 28,6 % bērnu vecumā līdz trim gadiem bija iesaistīti formālā pirmsskolas izglītībā, kas ir krietni zem Savienības vidējā līmeņa. Veicot ieguldījumus bērnu aprūpē, kā arī veselības un ilgtermiņa aprūpē, būtu jāņem vērā pakalpojumu pieejamības plašās ģeogrāfiskās atšķirības. Turklāt augsts nodokļu ķīlis attiecībā uz otrajiem pelnītājiem samazina finansiālo stimulu sievietēm sākt darbu. Lielāka sieviešu līdzdalība darbaspēkā, tāpat kā augstāks līdzdalības līmenis kopumā varētu veicināt ekonomikas izaugsmi, palielinot darbaspēka piedāvājumu, samazinot nabadzību un sociālos un finansiālos riskus, ko rada sabiedrības novecošana.
- (18) Sākotnēji paredzētās koplīgumu slēgšanas sistēmas reformas mērķis bija panākt darba algu atbilstību ekonomikas apstākļiem reģionālā un uzņēmumu līmenī. 2018. gada martā *Confindustria* un trīs lielākās Itālijas arodbiedrības (*Cgil*, *Cisl* un *Uil*) parakstīja pamatnolīgumu, lai paplašinātu otrā līmeņa kolektīvo līgumu slēgšanu. Turklāt ar nolīgumu tiek palielināta juridiskā noteiktība, nosakot skaidrākus noteikumus par sociālo partneru pārstāvību sarunās, un izveidots labāks algoritms minimālo algu noteikšanai. 2018. gada beigās darba devēju asociācija un trīs lielākās arodbiedrības parakstīja pirmo īstenošanas vienošanos par pārstāvniecību, veselību un darba drošību.

(19) Ir būtiski ieguldīt izglītībā un prasmēs, lai veicinātu gudru, iekļaujošu un ilgtspējīgu izaugsmi. Itālijas gausā ražīguma tendenci ietekmē nepilnības izglītības un apmācības sistēmā un vājš pieprasījums pēc augsta līmeņa prasmēm. Svarīgs uzdevums ir uzlabot izglītības un apmācības sistēmas kvalitāti. Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas īpatsvars (priekšlaicīga mācību pārtraukšana) joprojām ir krietni augstāks par Savienības vidējo rādītāju (14,5 % salīdzinājumā ar 10,6 % 2018. gadā), un izglītības rezultātu ziņā pastāv lielas reģionālās un teritoriālās atšķirības. Lai gan pamatizglītībai un vidējai izglītībai piešķirtā finansējuma daļa kopumā atbilst Savienības vidējam rādītājam, mācību rezultātus varētu uzlabot turpmāki centieni piesaistīt, efektīvi vervēt un motivēt skolotājus. Darbā pieņemšanas sistēma ir pārāk lielā mērā balstīta uz zināšanām, nevis uz prasmēm, savukārt apmācības komponents ir ierobežots. Turklāt Itālijas skolotāju algas joprojām ir zemas salīdzinājumā ar starptautiskajiem standartiem un attiecībā pret darba ņēmējiem ar terciāro izglītību. Algu pieaugums ir lēnāks nekā starptautisku ekvivalentu vidū, un karjeras izredzes ir ierobežotākas, jo karjeras izaugsmes modelis ir vienots. Turklāt paaugstināšana amatā tiek veikta, tikai pamatojoties uz darba stāžu, nevis nopelniem. Līdz ar to kvalificētām personām skolotāja profesija nav pievilcīga un pedagoģiskais personāls nav motivēts, kas savukārt negatīvi ietekmē apmācāmo mācību rezultātus. Pēdējo gadu laikā mācekļības sistēmā bija vērojama spēcīga dinamika, taču pieņemtie pasākumi to samazināja. Itālijas studentu un pieaugušo pamatprasmju un pamatkompetenču rādītājs ir viens no sliktākajiem Savienībā. Pieaugušo līdzdalība izglītības procesā ir ļoti ierobežota un samazinās situācijā, kad nodarbinātības atšķirība starp augsti kvalificētiem un mazkvalificētiem darba ņēmējiem ir viena no augstākajām Savienībā. Prasmju uzlabošana ir jo īpaši nepieciešama digitālo prasmju pilnveidei. Progress digitālo prasmju un infrastruktūras attīstībā līdz šim ir bijis neliels. Ieguldījumi cilvēkkapitālā ir priekšnoteikums publisko un privāto ieguldījumu veicināšanai, un pašreizējiem pasākumiem digitālo prasmju un pieaugušo izglītības veicināšanai trūkst visaptverošas pieejas. Pamata un padziļinātu digitālo prasmju līmenis ir zemāks par Savienības vidējo rādītāju — tikai 44 % personu vecumā no 16 līdz 74 gadiem ir digitālās pamatprasmes (57 % Savienībā).

- (20) Vāji ieguldījumi prasmēs palēnina Itālijas pāreju uz ekonomiku, kas balstīta uz zināšanām, kavē ražīguma pieaugumu un ierobežo spēju uzlabot ārpuscenu konkurētspēju un IKP pieaugumu. Izglītības plaisas palīdz izskaidrot arī Itālijas mikrouzņēmumu un mazo uzņēmumu mazāko ražīgumu salīdzinājumā ar līdzīgām valstīm. Terciārajai izglītībai trūkst finansējuma un darbinieku, un, neraugoties uz augstajiem nodarbināmības rādītājiem, profesionālās ievirzes augstākās izglītības jomas tvērums ir ierobežots. Augstskolu absolventu īpatsvars joprojām ir zems (27,9 % iedzīvotāju vecumā no 30 līdz 34 gadiem 2018. gadā), un tas ir saistīts ar salīdzinoši zemu terciārās izglītības ieguvēju skaitu, jo īpaši zinātnes un tehnikas jomā, un mērķtiecīgi ieguldījumi prasmēs ir priekšnoteikums gan publiskā, gan privātā sektora ieguldījumiem, jo īpaši nemateriālajos aktīvos. Ir jāpastiprina studijas jomās, kas attiecas uz zinātnietilpīgām nozarēm, un jāstiprina īpašas prasmes, piemēram, digitālās un finansiālās prasmes.
- (21) Apmērs, kādā mazāki uzņēmumi īsteno produktivitātes palielināšanas stratēģijas, piemēram, produktu, procesa un organizatorisko inovāciju, joprojām ir ierobežots, it īpaši Itālijas dienvidos. Kopš 2000. gadu sākuma ieguldījumi nemateriālos aktīvos ir ievērojami zem Savienības vidējā rādītāja. Uzņēmumu izdevumi pētniecības un izstrādes jomā ir gandrīz uz pusi mazāki par vidējo eurozonas līmeni. Publiskais atbalsts uzņēmumu izdevumiem pētniecības un izstrādes jomā joprojām ir zems, lai gan tas uzlabojas, pateicoties lielākai nodokļu stimulu nozīmei. Arī publiskie izdevumi pētniecības un izstrādes jomā ir zem eurozonas vidējā līmeņa. Zems inovācijas līmenis varētu arī palēnināt pāreju uz zaļo ekonomiku. Ņemot vērā reģionālās nepilnības un uzņēmumu lielumu, ir vajadzīgi turpmāki ieguldījumi nemateriālos aktīvos, kā arī lielāks uzsvars uz tehnoloģiju nodošanu, lai uzlabotu Itālijas rezultātus inovācijas jomā. Nesen ir izziņots par dažiem budžetā paredzētiem inovatīvu tehnoloģiju sekmēšanas pasākumiem. Publiskā sektora atbalstu uzņēmumu izdevumiem pētniecības un izstrādes jomā var uzlabot, izmantojot līdzsvarotu tiešo un netiešo pasākumu kopumu un esošo pagaidu nodokļu stimulu padziļinātu novērtējumu, lai visefektīvākos pasākumus padarītu pastāvīgus. Pasākumi zināšanu atbalstam (piemēram, tehnoloģiju kopas) un sadarbība starp uzņēmumiem palīdz jo īpaši mazākiem uzņēmumiem novērst šīs grūtības un paaugstināt to zemo produktivitāti.

(22) Lai uzlabotu valsts infrastruktūras kvalitāti un ilgtspējību, ir vajadzīgi ieguldījumi. Transporta nozarē Itālija nav īstenojusi savu infrastruktūras ieguldījumu stratēģiju (*Connettere l'Italia*). Īstenojot plānotos ieguldījumus dzelzceļa, autotransporta un ilgtspējīgas pilsētu mobilitātes jomā, ir gūti ļoti ierobežoti panākumi. Tam pamatā ir administratīva kavēšanās, izdevumu neefektivitāte, publiskā iepirkuma un koncesiju koda nepilnīga īstenošana un tiesvedības. Savienības transporta nozares rezultātu apkopojums liecina, ka Itālijas infrastruktūras kvalitāte ir zemāka par Savienības vidējo rādītāju. Remontu stāvoklis ir acīmredzams problēmjautājums, par ko liecina Morandi tilta sabrukšana Dženovā. Valdība par prioritāti ir noteikusi uzturēšanu un drošību, plānojot uzraudzīt visas infrastruktūras uzturēšanas statusu un izveidojot jaunu aģentūru, kas ir atbildīga par dzelzceļa un autoceļu infrastruktūras drošību. Šajā sakarā 2019. gadā Itālijai saskaņā ar Savienības fiskālajiem noteikumiem tika piešķirta kvota 1 miljarda euro apmērā ieguldījumu plānam, lai padarītu drošu tādu ceļu infrastruktūru, kas līdzinās Morandi tiltam. Ieguldījumi ilgtspējīgā transportā un infrastruktūrā ir arī veids, kādā risināt vides problēmas. Lai sasniegtu vārienīgos 2030. gada mērķus enerģētikas un klimata jomā, ir vajadzīgi ilgtspējīgi zaļie ieguldījumi. Integrētais nacionālais enerģētikas un klimata plāns ir galvenais pamatnostādņu avots, lai noteiktu ieguldījumu vajadzības dekarbonizācijas un enerģētikas jomā. Ir nepieciešami ieguldījumi, lai uzlabotu enerģētikas infrastruktūru, kas veicinātu noturīgāku, tīrāku, drošāku un elastīgāku energosistēmu, vienlaikus veicinot tirgus integrāciju un samazinot cenu atšķirības. Itālijas elektroenerģijas tīkls vēl nav pietiekami aprīkots, lai tiktu galā ar pārrobežu apmaiņu un 2030. gadam prognozēto mainīgo atjaunojamo energoresursu apjomu. Lai samazinātu ārkārtas izdevumus, tostarp infrastruktūras jomā, ir jāveic ieguldījumi hidroģeoloģiskā un seismiskā riska novēršanā. Attiecībā uz 2019. gadu Itālijai, ievērojot Savienības fiskālos noteikumus, tika piešķirta naudas summa 2,1 miljarda euro apmērā, lai nodrošinātu profilaksi pret lielākajiem hidroģeoloģiskajiem riskiem. Visbeidzot, Itālijas dienvidos atkritumu apsaimniekošanas un ūdens infrastruktūras jomā netiek veikti pietiekami efektīvi ieguldījumi, lai gan joprojām pastāv ūdens trūkuma un sausuma riski. Nozares sadrumstalotība kopā ar mazāku operatoru vājo kredītprofilu joprojām rada šķēršļus ieguldījumiem. Ieguldījumi — tostarp tādās jomās kā reaģēšana uz klimata pārmaiņām, vides ilgtspēja un riska novēršana, kā arī lauku rajonu savienojamība — palīdzētu risināt arī reģionālās atšķirības. Lauku apvidos arī platjoslas tīkls ir mazāk attīstīts. Īpaši ātrdarbīgas (100 Mb/s un vairāk) platjoslas pārklājuma ziņā Itālija joprojām atpaliek (tikai 24 % salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju 60 %) un ierindojas saraksta beigu galā (27. vietā) ar joprojām ļoti mērenu izaugsmi. Gan īpaši ātrdarbīgas platjoslas pārklājuma, gan tā ieviešanas rezultāti ir daudz zemāki par Savienības vidējiem rādītājiem.

(23) Publiskā sektora vājā spēja — jo īpaši vietējā līmenī — pārvaldīt finansējumu ir šķērslis ieguldījumiem visās nozarēs, jo procedūras ir sarežģītas, pienākumi pārklājas un publiskā sektora nodarbinātība tiek slikti pārvaldīta. Nepietiekamas prasmes publiskajā sektorā ierobežo spēju novērtēt, izvēlēties un pārvaldīt investīciju projektus. Tas arī apdraud Savienības līdzekļu apguvi, kas ir joma, kurā Itālija atpaliel salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju. Pārvaldības zemākā kvalitāte Itālijas dienvidos būtiski ierobežo tās izdevumu un politikas veidošanas spēju. Administratīvās spējas uzlabošana ir priekšnosacījums valsts ieguldījumu efektīvai īstenošanai un ES līdzekļu izmantošanai, kas radītu pozitīvu blakusietekmi uz privātiem ieguldījumiem un IKP izaugsmi. Šādi uzlabojumi varētu radīt lielāku ietekmi uz ieguldījumiem platjoslā, transportā, ūdens apsaimniekošanā un aprites ekonomikā — jo īpaši Itālijas dienvidos. Aprites ekonomika atpaliel galvenokārt nemateriālo ieguldījumu jomā. Centrālo un vietējo iestāžu administratīvās spējas uzlabošanai varētu būt pozitīva ietekme uz ieguldījumu projektu plānošanu, novērtēšanu un uzraudzību, kā arī iespējamo sarežģītumu identificēšanu un risināšanu.

(24) Palielinot Itālijas valsts pārvaldes efektivitāti un tās atsaucību uz uzņēmumu vajadzībām, varētu pozitīvi ietekmēt uzņēmējdarbības vidi, ieguldījumus un uzņēmumu spēju izmantot inovācijas iespējas. 2015. gadā tika pieņemts visaptverošs pilnvarojošs likums valsts pārvaldes reformēšanai. Reforma novērsa lielāko daļu neefektivitātes avotu, piemēram, procedūru ilgumu un sarežģītību, pārredzamības trūkumu, valsts nodarbinātības neefektīvu pārvaldību, publiskā sektora uzņēmumu neefektīvo pārvaldību un zemo digitalizācijas līmeni. Līdz 2017. gada beigām lielākā daļa reformu tika īstenota, un to ieviešana turpinās ar jaunā “*Concretezza*” likuma atbalstu. Tomēr nekonsekventa plānošana, ierobežoti finanšu resursi un nepietiekama koordinācija kavē digitālo publisko pakalpojumu ieviešanu tādās svarīgās jomās kā tiešsaistes maksājumu sistēmas, kas palīdzētu mazināt sarežģītību un palielināt pārredzamību. Procesu vēl vairāk palēnina valsts sektora darbinieku augstais vidējais vecums un zemās vidējās digitālās prasmes. Tomēr rezultāti ir redzami tad, kad tiek apvienoti skaidri mērķi un efektīva izpilde, kā tas bija gadījumā, kad strauji attīstījās elektroniskais tirgus valsts pārvaldes un elektronisko rēķinu sagatavošanas jomā. 2015. gada valsts pārvaldes reformā bija paredzēta arī jauna sistēma vietējo sabiedrisko pakalpojumu pārvaldības reformēšanai. Tomēr 2016. gada novembrī Itālijas Konstitucionālā tiesa atzina, ka procedūra, kas izmantota, lai pieņemtu vairākus likumdošanas dekrētus – tostarp vietējo sabiedrisko pakalpojumu jomā –, ir pretkonstitucionāla. Tādēļ, lai veicinātu vietējo sabiedrisko pakalpojumu efektivitāti un kvalitāti, ir vajadzīga jauna likumdošanas iniciatīva, tostarp par prioritāti nosakot konkurētspējīgus piedāvājumus, nevis iekšējus risinājumus vai tiešas dotācijas.

- (25) 2018. gada Ekonomikas un finanšu dokumentā (*NADEF* 2018) projekta cikla sagatavošana un kvalitātes uzlabošana tika identificēti kā būtiski faktori, lai Itālijā ieguldījumu izdevumi atkal būtu efektīvi. Tajā pašā dokumentā tika ziņots par īpaša dotāciju fonda izveidi galveno infrastruktūras projektu sagatavošanai un pārskatīšanai. Bija paredzēts vēl cits dotāciju fonds vietējo struktūru īstenošanai mazāku projektu sagatavošanai. Tomēr īstenošanas dekrēti par abiem fondiem vēl nav izdoti, un līdzekļu piešķirums šiem fondiem var būt mazāks par dokumentā *DEF* 2018 sākotnēji norādīto. Budžeta likumā par 2019. gadu ir minēta “*Centrale per la progettazione*” izveide, bet šī struktūra vēl nedarbojas, un šķiet, ka tās izveidei ir nepieciešami ilgtermiņa centieni. Kas attiecas uz funkcionalitāti, nav skaidrs, kā *Centrale per la progettazione* sadarbosies ar pašvaldībām un citām vietējām struktūrām.
- (26) Uzlabojumi uzņēmējdarbības vidē veicinātu uzņēmējdarbības garu, un labāki konkurences pamatnosacījumi nāktu par labu efektīvākai resursu sadalei un ražīguma pieaugumam. 2015. gada ikgadējais konkurences likums, kas tika pieņemts 2017. gada augustā, ir pienācīgi jāīsteno. Turklāt dažās nozarēs, piemēram, uzņēmējdarbības pakalpojumu un mazumtirdzniecības jomā, joprojām pastāv būtiski konkurences šķēršļi. Tiesiskā regulējuma kvalitātes uzlabošana nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus gan inovatīvām platformām, gan tradicionālajiem tirgus dalībniekiem, pilnībā atraisot sadarbīgās ekonomikas potenciālu un godīgāku konkurenci visās nozarēs. Palielinot konkursa procedūru izmantošanu publisko pakalpojumu līgumu un koncesiju piešķiršanai attiecībā uz piekļuvi sabiedriskajiem labumiem, tiktu pozitīvi ietekmēta pakalpojumu kvalitāte. Regulatīvās stabilitātes trūkums publiskā iepirkuma sistēmā varētu apdraudēt dažas būtiskas iepriekšējo reformu radītās priekšrocības un novilcināt ieguldījumus. Ražojumu tirgus uzraudzība ir sadalīta pa dažādām organizācijām, tajā ir liela pārklāšanās un trūkst efektīvu koordinācijas sistēmu. Tas samazina kontroles pasākumu efektivitāti attiecībā uz neatbilstīgu uzņēmumu negodīgas konkurences novēršanu.

- (27) Bažas joprojām rada Itālijas civiltiesību sistēmas zemā efektivitāte. 2017. gadā laiks, kas Itālijā bija nepieciešams, lai pieņemtu lēmumu civillietās un komercietās, visās instancēs joprojām bija viens no ilgākajiem Savienībā. Lai gan ir redzams, ka tiesvedības ilgums pirmajā instancē salīdzinājumā ar 2016. gadu ir pieaudzis, iepriekšējās reformas ir sākušas pozitīvi ietekmēt lietu izskatīšanas ilgumu augstākajās instancēs, tomēr joprojām pastāv iespēja ierobežot lietu ļaunprātīgu izmantošanu un nodrošināt tiesu efektīvāku darbību. Augstākajā kasācijas tiesā liels skaits ienākošo lietu kopā ar tās nodokļu departamenta lietu slēgšanas zemāko rādītāju negatīvi ietekmē tiesas efektivitāti un rada bažas par nodokļu tiesvedību pirmajā un otrajā instancē. Kopumā vienkāršāku procedūras noteikumu atbilstoša ieviešana varētu palīdzēt būtiski paātrināt civillietu izskatīšanu. Šajā sakarā tika paziņots par reformu civilprocesa racionalizēšanai, bet tā vēl nav iesniegta parlamentam. Citu problēmu skaitā ir joprojām ierobežotais un nekonsekventais nepieņemamības filtra izmantojums pārsūdzībām otrajā instancē, daudzās administratīvā personāla vakances un pārējās atšķirības starp tiesām lietu pārvaldības efektivitātes ziņā.
- (28) Itālija nesēn guvusi nelielus panākumus korupcijas apkarošanas regulējuma uzlabošanā, tostarp panākot labāku trauksmes cēlēju aizsardzību, nostiprinot Valsts korupcijas apkarošanas iestādes lomu tā īstenošanā un 2019. gada janvārī pieņemot jaunu korupcijas apkarošanas likumu. Tā mērķis ir veicināt korupcijas atklāšanu un apkarošanu, piemērojot stingrākus sodus, labākas izmeklēšanas metodes un iecietības shēmu tiem, kas ziņo par korupciju. Ar šo likumu arī tiek atcelts noilguma termiņš pēc notiesāšanas pirmajā instancē, bet tikai no 2020. gada. Tas ir ilgi gaidīts pozitīvs solis, kas atbilst starptautiskajiem standartiem. Tomēr korupcijas apkarošana Itālijā joprojām ir neefektīva galvenokārt tāpēc, ka kriminālprocesa ilgums joprojām ir pārmērīgs, jo trūkst tik ļoti vajadzīgās krimināllietu izskatīšanas reformas, tostarp pārsūdzības sistēmas, lai izvairītos no tiesvedības ļaunprātīgas izmantošanas. Turklāt kriminālvajāšanas sistēmā pastāv nepilnības attiecībā uz konkrētiem nodarījumiem, piemēram, publisko līdzekļu piesavināšanos.

(29) Itālijas bankas, neraugoties uz atjaunoto tirgus spiedienu, turpināja gūt labus panākumus bilances atjaunošanā. Tomēr, ņemot vērā to augsto riska darījumu apjomu ar valsts obligācijām, tirgus svārstīgums ir nelabvēlīgi ietekmējis to kapitāla pozīcijas, radot spiedienu uz finansējuma izmaksām un padarot to piekļuvi nenodrošinātam korporatīvajam finansējumam sarežģītāku. Lai vēl vairāk nodrošinātu finansiālo stabilitāti un palielinātu ekonomikas kreditēšanu, ir nepieciešams turpināt samazināt ienākumus nenesošo aizdevumu un tādu aizdevumu īpatsvaru, kuri, visdrīzāk, netiks atmaksāti, jo īpaši mazu un otrā līmeņa banku gadījumā. Ja bankas, jo īpaši mazākas bankas, gūtu panākumus regulatīvo finansējumu prasību izpildē, tas palielinātu sistēmas noturību pret ārējiem satricinājumiem. Svarīga ir arī banku strukturāli zemās rentabilitātes problēmas risināšana, palielinot efektivitāti un uzņēmējdarbības modeļu optimizāciju. Maksātnespējas reformas dekrētu savlaicīga īstenošana palīdzētu paātrināt joprojām lēnās piespiedu atsavināšanas un nodrošinājuma izpildes procedūras un vēl vairāk palielināt banku nozares noturību. Jebkāda kompensācija, ko valsts piešķir tādu banku akcionāriem un pakārtotā parāda privātiem turētājiem, kurām iepriekš piemērotas administratīvās likvidācijas procedūras, būtu stingri jākoncentrē uz iepriekšējās maldinošas pārdošanas sociālās ietekmes novēršanu. Banku sistēmas pārvaldība būtu vēl vairāk jāuzlabo, nekavējoties pēc tam, kad ir radusies tiesiskā skaidrība, pabeidzot lielo kooperatīvo banku 2015. gada reformu.

- (30) Bankas kredīts joprojām ir galvenais korporatīvā finansējuma avots. Tomēr mazākiem un inovatīviem uzņēmumiem, jo īpaši Itālijas dienvidos, joprojām ir grūtības piekļūt kredītam. Kapitāla tirgus salīdzinājumā ar citām dalībvalstīm nav pietiekami attīstīts, un tas ir arī tādu faktoru dēļ, kas ierobežo pieprasījumu, piemēram, nepietiekama finanšu izglītība, bailes zaudēt kontroli pār uzņēmumu un apgrūtināšas administratīvās prasības. Dažu pēdējo gadu laikā tika ieviesti tādi vairāki pasākumi, lai uzlabotu piekļuvi finansējumam, kas galvenokārt koncentrējas uz banku kredītu kanālu, lai gan arī tirgus pasākumi, piemēram, miniobligācijas, alternatīvo ieguldījumu tirgus, riska kapitāls un tiešs publiskais atbalsts, palīdzēja mazākiem un inovatīviem uzņēmumiem piekļūt finansējumam. Kapitālam piemērotā uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojuma atcelšana 2019. gada budžetā var samazināt stimulus uzņēmumiem izmantot pašu kapitāla finansējumu. Lai efektīvi stimulētu ar bankām nesaistītu piekļuvi finansējumam, ir jāņem vērā mazāku un inovatīvu uzņēmumu vajadzības, kā arī ieguldītāju spēja novērtēt ieguldījumu projektus. Finansējuma avotu dažādošana labāk aizsargātu uzņēmumu ieguldījumus pret satricinājumiem banku nozarē, vienlaikus atbalstot inovāciju un izaugsmi.
- (31) Savienības līdzekļu plānošana laikposmam no 2021. gada līdz 2027. gadam varētu palīdzēt novērst dažus no ieteikumos konstatētajiem trūkumiem, jo īpaši jomās, uz kurām attiecas 2019. gada ziņojuma par valsti D pielikums. Tas ļautu Itālijai pēc iespējas labāk izmantot minētos līdzekļus konkrētajās nozarēs, ņemot vērā reģionālās atšķirības. Svarīgs priekšnoteikums šā ieguldījuma veiksmīgai īstenošanai ir tas, ka tiek uzlabotas valsts administratīvās spējas pārvaldīt minētos līdzekļus.
- (32) Komisija 2019. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Itālijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2019. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2019. gada stabilitātes programmu, 2019. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Itālijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ir ņēmusi vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Itālijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

- (33) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2019. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums⁸ ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā.
- (34) Padome ir izskatījusi 2019. gada valsts reformu programmu un 2019. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu. Padomes ieteikumi, kas sniegti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu, ir atspoguļoti turpmāk sniegtajā 1.–5. ieteikumā. Minētie ieteikumi arī sekmē pirmo četru ieteikuma eurozonai īstenošanu. 1. ieteikumā minētā fiskālā politika cita starpā sekmē ar lielo valdības parādu saistītās nelīdzsvarotības novēršanu,

AR ŠO IESAKA Itālijai 2019. un 2020. gadā rīkoties šādi:

1. Nodrošināt, ka valdības neto primāro izdevumu nominālais samazinājums ir 0,1 % 2020. gadā, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Izmantot neplānotos ieņēmumus, lai ātrāk samazinātu vispārējās valdības parāda attiecību. Novirzīt nodokļu slogu no darbaspēka, tostarp samazinot nodokļu izdevumus un reformējot novecojušās kadastrālās vērtības. Apskarot izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, jo īpaši rēķinu neizrakstīšanas veidā, tostarp stiprinot e-maksājumu obligātu izmantošanu, tai skaitā tiesību aktos ieviešot zemākas robežvērtības skaidras naudas maksājumiem. Pilnībā īstenot iepriekšējās pensiju reformas, lai samazinātu pensiju daļu publiskajos izdevumos un radītu iespējas citiem sociāliem un izaugsmi veicinošiem tēriņiem.
2. Pastiprināt centienus novērst nedeklarētu darbu. Nodrošināt, ka aktīva darba tirgus un sociālā politika tiek efektīvi integrēta un sasniedz jo īpaši jauniešus un neaizsargātas grupas. Izmantojot visaptverošu stratēģiju, atbalstīt sieviešu līdzdalību darba tirgū, tostarp nodrošinot piekļuvi kvalitatīvai bērnu aprūpei un ilgtermiņa aprūpei. Uzlabot izglītības rezultātus, arī izmantojot atbilstošus un mērķtiecīgus ieguldījumus, un sekmēt prasmju pilnveidi, tostarp stiprinot digitālās prasmes.

⁸ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

3. Ņemot vērā reģionālās atšķirības, ar ieguldījumiem saistītajā ekonomikas politikā galveno uzmanību pievērst pētniecības un inovācijas jomai, kā arī infrastruktūras kvalitātei. Uzlabot valsts pārvaldes efektivitāti, tostarp ieguldot valsts sektora darbinieku prasmēs, paātrinot digitalizāciju un palielinot vietējo sabiedrisko pakalpojumu efektivitāti un kvalitāti. Risināt konkurences ierobežojumus, jo īpaši mazumtirdzniecības nozarē un uzņēmējdarbības pakalpojumu jomā, arī izmantojot jaunu ikgadēju konkurences likumu.
4. Samazināt civillietu izskatīšanas ilgumu visās instancēs, racionalizējot procesuālos noteikumus un panākot to izpildi, ieskaitot noteikumus, kurus šobrīd izskata likumdevējs, un īpašu uzmanību pievēršot maksātnespējas režīmiem. Uzlabot korupcijas apkarošanas efektivitāti, reformējot procesuālos noteikumus ar mērķi samazināt krimināllietu izskatīšanas ilgumu.
5. Veicināt banku bilances pārstrukturēšanu, jo īpaši mazās un vidējās bankās, uzlabojot efektivitāti un aktīvu kvalitāti, turpinot samazināt ienākumus nenesošo aizdevumu īpatsvaru un dažādojot finansējumu. Uzlabot nebanku finansējumu maziem un inovatīviem uzņēmumiem.

Briselē,

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs
